

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, jouluk. 18 - Wed. Dec. 18, 1996

FINNISH AMERICAN WEEKLY

92. vuosikerta Vol. XCII No. 50

65 cents

Mika Myllylä otti cup-voiton

Suomalaiset hiihtivät hienosti maailmancupin osakilpailussa Davosissa Sveitsissä: **Mika Myllylä** ensimmäinen, **Harri Kirvesniemi** neljäs ja **Sami Repo** viides.

Haapajärveltä kotoisin oleva Myllylä teki kappaleen suomalaista hiihtohistoriaa ottaessaan uransa ensimmäisen maailmancupin osakilpailuvoiton 7. joulukuuta.

Myllylä on ensimmäinen suomalainen mieshiihtäjä, joka on saanut pukea ylleen maailmancupin johtajan keltaisen liivin. Myllylä ei aloittanut matkantekoa ihan niin rajusti kuin normaalisti. Sii-tä huolimatta hän johti kisaa jo puolimatka-ssa 11 sekunnilla. Toisen vitosen lenkillä ero toiseksi sijoituneeseen Norjan Erling Jevneen kasvoi vielä kahdella sekunnilla.

(HS)

Suurläänit tosiasia

Suomen suurläänihankkeen viimeinen este poistui, kun eduskunta kolmannessa käsittelyssä lopullisesti hyväksyi siirtymisen 11:sta viiteen läänin. Samalla perustettiin 15 elinkeinokeskusta.

Lapin ja Oulun läänien toiminta jatkuu, mutta Länsi-Suomen ja Etelä-Suomen lääneihin on lähiaikoina saatava pääkaupungit ja maaherrat. Lännessä Vaasa ja Turku kilpailevat pääkaupunkiasemasta, Kuopion ja Joensuun yrittäessä kuroa umpeen Mikkelin etulyöntiaseman idässä. Etelä-sä Hämeenlinna on Helsingin ohella vahvoilla.

Keskustapuolue yritti käsittelyn yhteydessä nostaa oppositioprofiiliaan, mutta lähes kymmenen keskustaedustajan tuki hallituksen hankkeelle kariutti yrityksen. Kaikkien suurten puolueiden äänet hajosivat myös lopullisessa äänestyksessä.

(Suomi-Seura)

Tietotekniikkasopimus toi miljardin säästöt

Euroopan unionin ja Yhdysvaltain välillä solmittu sopimus tietotekniikan tullien poistamisesta toi Suomelle miljardin markan säästöt. Asteittain vuoteen 2000 mennessä tulleja poistavan sopimuksen piiriin kuuluu tietokoneet, kassakoneet, faxit, niiden komponentit ja puoli-johteet, muttei kulutuselektronikka.

Tullin osuus Suomeen tuotavista sopimuksen piiriin kuuluvista vuosituloilla 17 miljardia markkaa maksavista tuotteista on noin 7 prosenttia. Nykyiset tullit ovat seurausta Suomen EU-jäsenyydestä. Ennen liittymistään EU:iin Suomi ei kantanut tuotavilta komponenteilta tulleja.

(Suomi-Seura)

Presidentin linnassa juhlittiin Suomen itsenäisyyttä

Suomen Tasavallan presidentti Martti Ahtisaari ja rouva Eeva Ahtisaari isännöivät itsenäisyyspäivän (joulukuun 6.) juhlia presidentin linnassa kolmatta kertaa. Tänä vuonna paikalla oli lähes 2 000 vierasta. Juhlan musiikista vastasi perinteisesti Kaartin soittokunta. Pikanttina musiikkimausteena oli myös Trio Töykeät. Yllä presidenttipari valssin pyörteissä.

Nato suunnittelee Bosnia-operaation supistamista Suomi varautuu lähettämään uuden jääkäripataljoonan

Suomi varautuu lähettämään Bosniaan noin 340 miehen jääkäripataljoonan sen jälkeen kun nykyisten Ifor-joukkojen määräaika umpeutuu 29. joulukuuta. Naton on määrä päättää rauhanturvaoperaation jatkosta näinä päivinä.

Bosnia-operaatioon osallistuu tällä hetkellä Suomesta 430 miehen rakentajapataljoona. Kaikkiaan rauhanturvaajia on 54 000.

Natossa on kuitenkin suunniteltu, että jatkossa operaatio olisi huomattavasti suppeampi ja siihen osallistuisi noin 30 000 miestä.

Puolustusministeriön puolustuspoliittisen osaston päällikkö Ilkka Hollo muistutti Ifor-operaation äskettäisessä käsittelyssä, että viime- kädessä Suomen osallistumisesta päättää tasvallan presidentti.

Toistaiseksi on vielä avoinna, kuinka kauan uusi vakautusjoukko jatkaa Bosniassa. Päätöksen mandaatista tekee YK:n turvallisuusneuvosto.

Puolustusministeriössä arvioidaan, että 340 miehen jääkäripataljoona maksaa Suomelle ensi vuonna noin 140 miljoonaa markkaa.

(Demari)

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVAAJA

pages 4-8

• Mayme Sevander's new book 'Of Soviet Bondage' in a review by Harri Siitonen

• Finns are still moving to Voluntown, CT
Anja Laurila introduces the Anderson-Ráfeldt-Rix families

Aapelia laiskotti. Koko huone ja Aapeli hyrräsivät joulutunnelmaa. Kuusi oli nostettu olohuoneen nurkkaan ja siitä lähti pihkantuoksut ja keittiössä hallitsivat joulu ruokien aromat.

Aapeli aivan nousi omissa silmissään, kun hän muisti, miten oli poosulle sanonut työmaalla, että tämä polka ei tulekaan töihin ennenkuin uuden vuoden jälkeen; - että nyt otetaan loma.

Aapeli ei muistanut valittaneensa selkäkipua ja käden puutumista. Tuollainen rohkea ote oli paisunut hänessä niin suureksi itsenäisyyden tunteeksi, että totuuskin unohtui. Tämähän oli vallan ylellisyystavaraa tämä laiskottelu hänenlaiselleen, joka kesät talvet läpeensä hakkaa nauvoja seinäin ilman pitempää henkäisytaukoa.

Olihan heillä Alinan kanssa olemista. Pankkiholvissa oli dollareita sellainen summa, että ei itse Rockefellerkaan olisi sylkäissyt. Oli osakkeita, sillä Alina oli tyttönä ollessa ostanut, oikein niitä telefoni- ja telegrammi-selaisiä.

Kannattihan tässä nyt laiskotella. Alinallekin tuli sanottua selkäkivusta, muuten olisi lähettänyt alakaupungille lipeäkalaa jonottamaan. Menköön itse, Aapelin oma-

tunto oli nyt aivan sovinnossa olosuhteen kanssa, sitä ei mikään naputellut eikä kolkuttellut.

Oli niin mukavaa hyrrätä laiskana. Alinakin oli ulos lähtiessä tuonut piparkakkuja oikein lautasliinan päällä ja kohennellut pääalustaa. Tapahtuuko sellaista muulloin, kun silloin kun mies on kipeä?

Jouluaatot oli vietetty viimeiset yhdeksän vuotta samaan tyyliin. Kello viiden maissa aattoiltana ilmestyivät Saloset talon toisesta rapusta heidän ovensa taakse, Jussilla vielä saunapunat poskilla ja lidalla juhlatamineet yllä ja kinkku kaimalossa.

Lida paistoi aina kinkun ja Alina muut jouluherkut.

Villapaita

Kirj. Hertta Odell

Seitsemän tähden konjakkipulloa kanto varovaisesti Jussi, sillä vaikka miehet eivät olleet ryypyyhin meneviä, niin pitihän sitä jouluna juhla ja tarjota parasta. Pelata herraa ja ylhäisyyttä.

Heille oli kyllä viime vuosina tullut tavaksi muistella entisiä jouluja ja menneitä aikoja ja Aapeli ymmärsi, että se on sitä vanhenemista, - mutta sitä mukavaa vanhenemista! Ei sitä muulloin kehdannut hempeillä kun näin jouluna.

Joulut ennen näitä yhdeksää vuotta olivat erilaiset. Heillä oli silloin tytär. Kuinka siitä oli iloitettu ja pidetty kuin kukkaa kämmenellä. Koko heidän maailmansa pyöri tytön ympärillä. Parasta ostettiin päälle, muuten sää-

tettiin ja kieltäydettiin, että tyttö pääsisi yliopistoon lukemaan.

Ja tuo tuli sitten eräs lauantai-iltana näin joulun alla ja kuin ohimennen ilmoitti, että hän menee naimisiin. Silloin Alinan ja Aapelin maailma romahti. Tapaus on vieläkin arka ja kipeä paikka Aapelin rinnassa ja työstä ei puhuta. Ei jouluna, ei juhannuksena. Nyt on tuo mies, mikä lienee poliisi, väännättänyt heidän tyttärelleen viisi muksua maailmaan. Aapelin rintaa oikein velloo, kun sitä ajattele.

Tämä joulu tulisi kyllä olemaan vähäsen kaavasta muuttuva. Pari viikkoa sitten sai Aapeli kirjeen kotikirkon entisen rovastin pojanpojalta ja poika kertoi opiskelevansa täällä Valloissa ja tulevan toverinsa kanssa New Yorkiin joululomalle. Kovasti oli innossa heitä tapaamaan ja Alina kirjoittikin heti, että sopii tulla. Ja nyt odotettiin poikaa aatoksi.

Aapelilla ei ollut kovinkaan hyviä muistoja rovasti Hyyrystä. Tämä oli nauranut ja vitsailnut hänelle ja isälle kaiken kirkkokansan kuullen ja sen päivän jälkeen jäi vitsi elämään ja koko nuoruuden ajan sai Aapeli sitä mieleksiä.

Ja Aapeli muisteli. Tehtiin kotituvassa joulukirkkoon lähtöä. Hän oli noin kuuden vanha. Isä oli valjastanut heidän kuuluisan mustan oriinsa reen eteen, ja se kärsimättömänä hirtahteli ja kuopi lunta portin edustalla.

"Lähtekö se äitimuorikin kirkkoon oikein Prinssin kyydissä?" oli isä leikitellen kysynyt.

"Kyllä tuota kymmenen askelta jaksaa kävelläkin", tuhahti äiti ja veti uunipenkiltä töppösiä jalkaansa. Kotitalo oli aivan kirkon kupeessa.

Isä asetteli laampaanvällyjä rekeen, nosti Aapelin ja velipojan reen kummallekin puolelle ja istui itse keskelle. Ja voi sitä menoa! Prinssi porhalsi kuin tuulispää, lumi tuiskusi molemmiin puoliin tietä heidän ajaessaan osuuskaupan kautta kirkonmäelle.

Osuuskauppa oli puolen kilometrin päässä kirkolta ja siinä toriaukeamalla oli hyvä kääntää hevonen. Isä oli kotona lähtiessä katsonut, että toiset maajussit olivat kirkolle ehtineet ja näin ollen todistivat heidän komeaa tuloaan.

Kirkonmenosta muisti Aapeli kirkkaat kynttilät ja rovestin yksitoikkoisen äänen. Rintaa paisutti onnen tunne,

kun muisteli tulomatkaa. Kuinka ei uskaltanut silmiään avata, niin pelotti. Ja sitä ylpeyden tunnetta, kun miehet naurussa suin Prinssiä kehuivat.

Kirkonmenojen päätyttyä oli rovasti kätelty kirkkokansaa ja tarttunut Aapelinkin käteen kysyen:

"Meneekö se Pikku-Aapeli kotiinkin osuuskaupan kautta?" Ja kirkkokansa oli räjähtänyt nauramaan. Ja siitä se vitsi jäi elämään.

Jos Aapeli meni kalaan, marjaan tai paimeneen, niin aina joku muisti kysyä: "meneekö Aapeli osuuskaupan kautta?"

Kun Aapeli teki Amerikkaan lähtöä, niin silloinkin joku suulas kysäisi, että ei suinkaan se Aapeli Amerikkaan mene osuuskaupan kautta. Tie Amerikkaan lähti aivan toiselle suunnalle. Kyllähän Aapeli vartuttuaan ymmärsi, että isä oli ollut lapsellisen tärkeä ja kehumisvalmis, mutta juttu kaiveli vieläkin Aapelin sisuskuntia.

Hyvin oli Aapeli Amerikassa menestynyt. Kovalla ja ahkeralla työllä kertyi dollareita pankkiholviin. Emäntä oli myös Aapelilla toista kaliperia kun toisilla karpentereilla. Oliko kellaan emäntää, joka poti alennusmyyntifobiaa? Koko talon maallinen omaisuus oli ostettu alennusmyynneistä, Aapelin alushousuista huonekaluihin asti.

Se oli alkanut silloin laihoina vuosina, kun pennosia piti laskea ja Suomen sotavuosina sukulaisia auttaa. Silloin olivat alennusmyynnit tarpeen. Nyt oli vaurastuttu ja olisi kannattanut ostaa ehtaa, mutta Alina ei päässyt taudistaan. Daily Newsin alennusmuunnit tarkkaili päivittäin ja harva se aamu hävisi ostosretkille.

Niin pitkälle meni Alina sairautessaan, että rupesti ostamaan ruokaa alennusmyynneistä. Kun kanat eivät enää pitäneet lihoja luittensa ympärillä ja kinkun kyljet olivat vihreässä homeessa, suuttui Aapeli ja hän nosti sodan. Nousi siltä istuimelta, tyhjensi jääkaapin ruoat roskapönttöön ja omin käsin vei kellariin pois heitettäväksi. Siihen loppuivat Alinan ruokaostokset alennusmyynneistä.

Aapeli oli joskus pysähtynyt tuumimaan, mitä hän oli Alinassa nähnyt ja mihin hempeantunut. Ei paljon puhunut, ei pukahtanut ja huumoria ei omistanut millin vertaa. Se Aapelia joskus kiukuttikin, kun itsestä sitä herui herumista päästyään ja elämä olisi ollut niin rattoisaa kun yhdessä voisi nauraa hykerellä.

Kyllähän Aapeli oli heti Alinan tavattuaan siellä Viiden Avenuen haalilla nähnyt, ettei tällä tytön aitan ympärillä kesäiltoina tungosta synny. Alinan kasvot olivat mitään sanomattomat. Pitkä tuo oli ja tukka ruskea. Nuorena hoikkakin, mutta se hoikkuus oli nyt muuttunut kulmikkaaksi laihuudeksi il-

jatkuu seuraavalla sivulla

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1996: \$10,821.94

Aino Asialan muistolle

Arvo ja Asta Peltokangas, Fitchburg, MA \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

RAIVA AJA

ISSN 1059-4779

(THE PIONEER) - Established 1905

(UPS 454-580)

Periodicals postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the last week of July, the first week of August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
POSTMASTER: Send address changes to Raivaaja, P. O. Box 300, Fitchburg MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX 508-343-8147

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00; 3 mo. - \$16.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$33.00; 6 mo. - \$25.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät

Joulukuun 18 p., Aapo,
Aappo, Rami
Joulukuun 19 p., Iikka, Iiro,
Iisakki, Isko
Joulukuun 20 p., Benjamin
Kerkko
Joulukuun 21 p., Tuomas,
Tuomo, Tommi, Tomi
Joulukuun 22 p., Raafael
Joulukuun 23 p., Senni
Joulukuun 24 p., Aatami,
Eeva, Eevi, Eveliina
Joulukuun 25 p., Joulupäivä
Joulukuun 26 p., Tapani,
Teppo, Tahvo
2. joulupäivä, tapantäpäivä
Joulukuun 27 p., Hannu,
Hannes
Joulukuun 28 p., Piia
Viattomien lasten päivä
Joulukuun 29 p., Rauha
Joulukuun 30 p., Daavid,
Taavetti, Taavi
Joulukuun 31 p., Sylvester,
Silvo
Tammikuun 1 p.,
Uudenvuodenpäivä
Tammikuun 2 p., Aapeli
Tammikuun 3 p., Elmo,
Elmer
Tammikuun 4 p., Ruut
Tammikuun 5 p., Lea, Leea
Tammikuun 6 p., Harri
Tammikuun 7 p., Aukusti,
Aku, August

Exchange rate

December 11, 1996

1 Finnish mark = US \$.2167

1 US \$ = 4.6140 FIM

Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million minimum.

RIITTA ELORANTA
ORANGE CITY, FL

Juhlia ja merkkipäiviä odotellessa ja valmistellessa mieli palaa usein menneisiin. On hämmästyttävää, mitä muisti valikoi säilyttäväksi.

Eräälle sokealle niistetyn kynttilän tuoksu loi joulutunnelman. Hän ei nähnyt, mutta tuoksu oli elävä. Kuinka moni meistä näkevästä on kiinnittänyt huomiota samuvan kynttilänliekin tuoksuun?

Joulukukat ovat tärkeitä tunnelman luoja. Monet muistavat valkoisen, violetin tai vaaleanpunaisen jouluhyasintin, jonka sipuli oli jo ajoissa otettu esille kellarin pimennosta versomaan jouluksi. Se täytti kodin voimakkaalla tuoksullaan.

Monille on joulun alla tuonut hyvän mielen, kun on saanut pudottaa Pelastusarmeijan lahjakorin pakettin tuntemattomalle vastaanottajalle. Toivottavasti yhä use-

ammat antavat lahjansa tälle järjestölle, joka tekee pyyteetöntä työtään aina yhtä uskollisesti.

Minä muistan, kuinka lapsena joulun alla myin Kristillisen Työläisnuorisliiton joululehteä, Nuoren Kansan Joulua, naapureille. Tutut ostivat, joku vieraampi kieltäytyi, ja silloin oli pettymys suuri. Aina hiukan jännitti, kun soitti aivan vierasta ovikelloa. Näin sain tuntuman siitä, millaista on myyntityö. Kun muistelen vuosien varrella antamani ja saamani joululahjoja, tulee mieleeni äidille ostamani lasinen pikkukulho. Olin silloin 10-vuotias. Ostin sen Lahden Starckjohanin tavaratalosta ja mietin kauan ennenkuin sijoitin silloiset 1 mk 30 p siihen.

Odotin jännittyneenä, mitä äiti aattoiltaan paketin avattuaan sanoisi, eikä minun tarvinnut pettyä, sillä hän piti

siitä kovasti. Se palveli kodissamme hienosokeriastiana vuosikymmeniä.

Saamistani lahjoista muistan parhaiten veljeni nuoren vaimon lahjoittaman kirjan "Keltaisen talon lapset". Elin tuon kirjan tunnelmissa pitkään ja muistan vieläkin sen sisällön, vaikka kirjan lukemisesta on kulunut jo yli 40 vuotta.

Viime joulusta muistan kaksi hyvin erilaista tapahtumaa. Meille syntyi jouluksessa uusi lapsenlapsi Porvoossa, terhakka pieni poika, joka sai nimekseen Brian.

Hiukan ennen joulua sain suru-uutisen, kun minulle ilmoitettiin, että rakas, vanha ystävä Regina Stuttgartissa Saksassa oli päässyt lepoon. Olin joitakin viikkoja aikaisemmin surullisena lukenut hänen joulukirjeensä, missä hän kirjoitti, "Toivon joka iltä, etten aamuulla enää heräisi."

En jaksa kestää näitä kipuja." Hän pääsi jouluksi pois.

Joillakin on tapana säilyttää kauneimmat joulukortit. Niltä katsellessa muistuvat mieleen monet rakkaat ystävät vuosien varrelta.

Minut herkistää joulun tunnelmaan suomalainen musiikki.

"Tuikkikaa, oi joulun tähtöset kilpaa lasten tähtisilmäin kanssa, kertokaatte joulun satua, yhtä uutta, yhtä ihanaa, mieltä viihtäen kuin muinen läsnä" ja monet muut ihanat joululaulut vievät ajatukseni lapsuuden pakkasjouluhin, jotka väikyvät mielessäni parhaimpina. Niitä on yhä mukava muistella.

Reino Kero

Suureen Länteen

Siirtolaisuus Suomesta Yhdysvaltoihin ja Kanadaan
Julkaisija: Siirtolaisuusinstituutti, Turku 1996, 307 s.

"Suureen Länteen" on ensimmäinen osa kaikkiaan 6-osaisesta Suomen siirtolaisuuden historiaa käsittelevästä teossarjasta. Kirja on helppolukuinen, "laajalle lukijakunnalle" tarkoitettu yleisteos, joka perustuu viime vuosikymmeninä erityisesti Turun yliopistossa tehtyyn laajaan siirtolaisuushistorian tutkimustyöhön.

Kirjassa tarkastellaan mm. Suomesta Pohjois-Amerikkaan suuntautuneen siirtolaisuuden lähtöilmiötä ja siirtolaisten sijoittumista uuden maailman eri osiin ja työelämään. Siinä kerrotaan, miten ja millaisen työpaikan siirtolainen löysi kaivoksesta, metsästä, tehtaasta tai amerikkalaisesta perheestä.

Teoksesta selviää myös paljonko siirtolaisia kaikkiaan lähti, keitä he olivat, miksi lähtivät ja miten matka järjestettiin.

"Suureen Länteen" sisältää runsaasti täysin uutta tietoa suomalaisten siirtolaisten arjesta. Miten solmittiin avioliitto? Miten kestävä avioliitto oli? Millaisia olivat siirtolaisen terveysongelmat? Ja millainen oli suomalainen siirtolaisrikollinen?

Osa siirtolaisista menestyi, osa menehtyi. Esitykseen on koottu laajahko luku sekä

siirtolaismenestyjistä että niistä, joille kohtalo oli kova.

Esimerkkinä menestyneistä voisi mainita Uudeltamaalta 1800-luvulla lähteneen Charles Linnin, joka oli 1800-luvun lopulla etelävaltioiden rikkaimpia liikemiehiä. Epäonnistuneet taas olivat usein liialliseen alkoholiin käytöön sortuneita metsätyömiehiä ja kulkureita, jotka elivät koko elämänsä tavallaan amerikkalaisen yhteiskunnan ulkopuolella.

Joka viides siirtolainen palasi muutaman Amerikan vuoden jälkeen Suomeen. Osa palaajista toi mukanaan huomattavan suurenkin omaisuuden, mutta joukkoon mahtui myös epäonnistuneita.

Monet pystyivät Suomeen palattuaan käyttämään hyväkseen Amerikan vuosien kokemuksista. Muutaman suomalaisen suuryrityksen juuret juontuvatkin siirtolaisuusien kokemuksiin.

Omalaatuisin palaajien ryhmä koostui 1930-luvulla Neuvosto-Karjalaan hakeutuneista.

Suureen Länteen -julkaisu on koottu erittäin runsas kuva-ainasto. Osa kuvista on siirtolaisuushistorian esitysten "klassikoita", mutta suurin osa on kuitenkin aikaisemmin julkaisemattomia.

VILLAPAITA . . .

jatkoa edelliseltä sivulta

man mitään muotoja - ja Aapeli kun niin piti muodoista.

Oli sillä Alinalla päällä silkkiä tai samettia, niin mekko valahti vyötäröstä suppuun helmaa kohti. Kerran oli Aapeli lukenut sanomalehteä ja huomauttanut Alinalle, "että tässä on alennusmyynti-ilmoitus, jossa myydään kaikenlaisia toppauksia joka puolelle vartaloa, senkö vaan kiinnittää!"

Alina oli niin suuttunut, ettei kahteen iltaan ilmestynyt ruoan laittoon. Muutenjan tuo Alina oli hyvä työteliäs vaimo. Ja siltä aina sai viimeisen sanan sanottua.

Aapeli ei vielä tänäpäivänä kukaan tietänyt, miksi Alina lähti Amerikkaan, kun oli oikein Helsingissä koulutettu sairaanhoitaja. No, olihan tässä ehtoovuosia edessä ja aikaa vaikka emäntää jututtaa, kun ei ole ennen ehtinyt. Ja samaa on jyrkitty kolmekymmentä vuotta.

Aattopäivä valkeni sateisena ja kylmänä. Joulutunnelmaa ei ulkoa herunut, mutta sisällä sitä köllötti sitä enemmän. Alina oli laittanut pöydän koreaksi kynttilöillä ja kukilla ja joka soppi uhkui joulutunnelmaa.

Saloset saapuivat vanhaan tuttuun tyyliin, mutta nyt ottivat miehet konjakkiryyppy näin alkuiltaan ja pullo pantiin kaapin nurkkaan pölvään. Eihän sitä rovestin pojanpojalle sopinut sellaista syntiä näyttää.

Ja Aapeli oli elementissään. Suuri sikaari suussa avasi oven pojan kellon soittoon ja pöydässä sitä juteltiin puoleen ja toiseen ja oikein lämmitti mieltä ne kotikylän asiat.

Poika olikin oikea asioiden aitta ja osasi niin mukavasti jutella. Aapeli oli alkonut pistää viitosen pojalle kirjekuoreen, mutta pistikin kaksi-

kymmentä viisi. Ei sitten voi Suomessa puhua, että Nevalaisen Aapeli Amerikassa nuukallee.

Siirryttiin sitten joululahjojen jakeluun. Aapeli arvasti, että jotain komeaa se Alinakin oli pojalle ostanut. Paketista väentyikin tummansininen villapaita, talsi olla oikeata kasmiriä. Sitä siinä sitten ihailtiin ja poika veti sen vielä päällensäkin.

Silloin Aapeli istuutui. Hänen aivokammionsa oli hidas sähköttämään, mutta lopulta se ilmoitti, että tuossa villapaidassa oli vika. Siinä kuului kolmen kudosrivin välistä pojan aluspaita valkeuttaan. Paidassa oli neulomisvika ja Alina oli sen ostanut alennusmyynnistä.

Aapeli poltteli sikaaria muina miehinä, niinkuin ei mikään asia olisi häntä valvanut, vaikka sisällä kiehuu kuin tulivuori ennen laavan lähtöä. Paita piti saada pilloon, tavalla millä tahansa, sillä sitä ei poika saa viedä Suomeen. Alkavat taas jutut kierrää kotikylässä Aapelistä.

"Elkös joulukahvia tässä talossa vieraille tarjota", räjähti Alinalle Aapeli ja ketterästi lähti emäntä keittämään. Vieraiden juodessa kahvia ja poristellessa maailman asioita, ketkutteli Aapeli itsensä olohuoneeseen ja pilotti villapaidan kirjahyllyn taakse.

Syntyihän siinä hälinää, kun paitaa ei löytynyt, mutta Aapeli lohdutti poikaa, että kyllä se aamulla löytyy kaikkien näiden joulupaperien ja roskien seasta. Aapeli lupasi myös tuoda paidan pojalle kortteripaikkaan. Poika oli vähän ihmetellen katsonut lähtiessä, mutta lähti kuitenkin ilman villapaitaa.

Alina korjaili ruokia ja pesi astioita keittiössä. Aapeli haki pillopaikasta villapaidan ja pani sen päällensä. Posee-

rasi sitten paita päällä huoneesta huoneeseen, mutta Alina ei ollut huomauttanut Aapeliä. Ja asiasta ei sanakaan lausuttu.

Aapeli pani maata ja pisti paidan tyynyn alle. Jouluaamuna veti taas paidan päälle ja vaikka patterit sihisivät lämpöä ja huoneustossa oli kuuma, ei Aapeli paitaa riisunut.

Joulun jälkeisenä aamuna nukkui Aapeli pitkään. Alina oli kadonnut jonnekin, Aapeli puki pyhävaatteet päälle, pani villapaidan matkalaukuun ja lukitsi sen. Sitten lähti Aapeli subwayhin ja matkusti alakaupungille. Kävi monessa kaupassa ennenkuin löysi osapuolleen samanlaisen villapaidan.

Paketti kainalossa painui nyt Aapeli kaupungin subwayhin ja ajaa körötti Washington Heightsiin. Sinne oli poika osoitteen antanut. Kotona oli vaan keskenkasvun tytö, jolle Aapeli monen selityksen jälkeen paketin luovutti.

Helputus pääsi rinnasta ja joulurauha tavoitti taas Aapelin. Tuntui niinkuin kaikki olisi maailmassa taas oikein päin.

Pari päivää joulun jälkeen tuli pojalta kirje. Aapeli istui keittiön pöydän ääreen, pani silmälasit silmille ja alkoi lukea ääneen, että Alinakin kuului.

"Rakas tati ja setä: Sydämellinen kiitos ihanasta jouluaatosta, jonka sain viettää luonanne. Se tulee aina olemaan yksi mukavampia muistoja Amerikan matkalta. Ja sydämelliset kiitokset myös niistä kahdesta villapaidasta. Annan toisen isäleni, pidän itse sen jossa on pikkuinen vika . . ."

Aapeli lopetti lukemisen, otti

jatkaa sivulla 11

Kiinnostavia kirjoja

Nyt edullisesti suoraan kustantajalta.
Lahjaksi tai omaksi iloksi

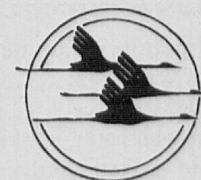
Suureen Länteen

Kirjoittaja: Reino Kero. Uutta, tutkittua tietoa Suomen siirtolaisuudesta Yhdysvaltoihin ja Kanadaan; runsas kuvitus; kovakantinen; 307 sivua. Hinta US \$ 30 + postikulut.

Amerikansuomen
sanakirja

Kirjoittaja: Pertti Virtaranta. Noin 5,000 englilskan sanaa selityksineen; lisänä haastatteluja, tarinoita ja valokuvia; kovakantinen; 329 sivua. Hinta US \$ 50 + postikulut.

Kumpikin kirja yhteishintaan vain
US \$ 60 + postikulut

Tilaukset osoitteella:
Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3, 20500 Turku,
FINLAND.
Puh. +358-2-2317536
Fax +358-2-2333460
E-mail: piija.huhtala@utu.fi

The Finnish-American

RAIVAAJA

Destructive Forces

Continued from last week

by Santeri Alkio
translated by Richard Impola

CHAPTER EIGHT

In last week's episode, we left Juho Valkola, Janne Hautala, and Valee Varpula on the way to see Mikkel Klitsi in hopes of persuading him to defer the payment of a loan. The comic, yet unscrupulous natures of Klitsi and his assistant, Kustaa Kastori, are revealed, as contrasts to those of the honest and decent farmers.

The storekeeper Mikkel Klitsi was a strange man: he might have been considered either witty or ridiculous, depending upon one's standards of judgment. He was a native of the parish and had been taught reading and arithmetic by a parson's assistant. For a couple of years, he had been the salesman in a church-village store owned by a man from Vaasa, and then when he came of age and received an inheritance of a thousand rubles, he established a store of his own. At first he ran the store himself, but finally tired of doing so, since it left no time to drink and be merry, a practice to which he had become accustomed with his increase in income. His wife tried to help out in the store, but since she was inexperienced and otherwise occupied with household chores, her efforts came to naught.

But then they hit on the idea of getting Kustaa Kastori as their assistant. He was in every way the right man for the job. He was in most respects quite an ordinary man: about forty years of age, somewhat lazy and generally devious. But he delighted in astonishing people with his extraordinary skill in mathematical calculations. Some people even thought him silly, probably because he talked so much - no Ostrobothnian ever considered a man who talked much to be wise. But figures - they were Kastori's passion. He did them as he walked along the road, as he sat lounging around the house, and sometimes even in his sleep.

It was this man Klitsi got to mind his store. He had just the right traits for the job, if one discounts his sinful taste for sweets.

Klitsi's store was about two kilometers from the community of Siikalahti. It was a mere hole-in-the-wall, furnished with only the absolute necessities for doing business.

And business had been good today. Kastori had managed to dump a huge batch of butter containers into his large bin, giving

in trade cotton thread to one person, Tampere fabrics to another, sacks of Russian flour to a third and fourth, etc.

Because of the brisk trade, Klitsi was in a good mood. He had started out on rum, and had had several glasses during the course of the morning. The weather was warm, and fluid dripped from his insignificant little nose as he sprawled teetering in an old-fashioned rocker in the back room of the store, soulfully singing a snatch from an old ballad in his shrill, nasal voice:

*You are my darling joy,
My dear beloved maid,
With tenderness eternal,
I'll love you till I die.*

In addition to his nasality, the man had not the slightest ear for music. Now, as he sang out at full volume, a polar bear would have been hard put not to laugh. Until he began to sing, there had been loud conversation in the store itself, but now it faded to a subdued whisper. Those in the store listened intently to the song, giggling and laughing and holding their bellies.

Klitsi was wearing a long topcoat; he always wore it when he drank.

When the talk ceased in the store, Klitsi went and took a healthy drink of rum, opened the door to the shop, and stared in with a weird smile on his face. The people in the store tried to keep a straight face, no matter how hard it was.

"Business is tiptop," he intoned, after having stared at them for a while, and then laughed, his eyes becoming thin slits.

"Shall I sing for you?" he asked.

"Sing away!"

"You mustn't sing," said Kastori, knowing full well that his prohibition meant nothing.

"I'm going to sing, Kastori, a very beautiful song."

He left the door open, dragged his rocker closer to it, and began to sing, his head cocked to one side:

*Heaven and earth,
Fade from my mind.
I think of you always
From morning till night
You shine in my heart,
You are in my prayers.*

The people near the door moved away from it, rocking with laughter, except for a deaf old man who could not hear the song. He looked angrily at the storekeeper and the people who were laughing, thinking they

were laughing at him. Kastori finally ended the fun by shutting the door to the back room. The storekeeper did not open it again, but went on singing all the more reverently.

When the others had left, a shabby man entered the store. He was a forest cottager known as "Wilderness Heikki." He was not a talkative man, and it took Kastori a long time to find out what he was after. Finally he began to ask about flour. When Kastori told him it cost twenty pennies a pound, he looked at Kastori for a second, and then seemed to forget all about the matter. Kastori was beginning to be upset. Finally they reached a point at which Heikki pulled out a London watch with a silver case and asked how much flour he could pawn it for. Kastori studied the watch, which at the time was worth at least twenty markkas. Kastori offered twenty pounds of flour. The man stared as if wondering whether he had heard right. Something resembling laugh wrinkles appeared at the corners of his eyes, and he put the watch back in his pocket.

"Is it a deal?" asked Kastori in a tone of sweet reason.

"What deal?"

"Well, this flour and..."

"The man smiled."

"That's no deal. You would take my watch for nothing."

"It's not worth much these days."

"And my bunch wouldn't live long on twenty pounds of flour. We'll eat pine bark and roots." The man left without further words. Kastori gazed after the man; he himself had never eaten pine bark. But for some reason the thought entered his head that a man like that probably got along well enough on it, since he was used to eating it. At least he wasn't as dumb as he looked, Kastori was still thinking, when Mikko Siikalahti entered the store.

"Well, what will the master have?" began Kastori. Mikko emptied the ash from his pipe and asked for a pipeful of "Ret-tinki Cossack" tobacco to begin with. Kastori's eyes flickered mischievously and he thought: "The old miser!" But he soberly placed a container of tobacco on the counter.

"Here they are then. Son of a gun, these are the real thing!"

"The real thing?" said Mikko, fingering the coarse fibers in the container. "You're lying!"

"Lying? Look, you pinch-face, even if you are as rich as a

troll (Mikko found that hilariously funny), don't you know that the coarser the fibers, the better the tobacco? Look, even when you cure the stalks with chips and blocks, the bigger the better. But the old women around here don't know about that...they want the finer, poorer stuff...that's the way it is, man."

Mikko Siikalahti and Kastori seemed to know each other well. While Kastori was declaring low-grade tobacco to be the genuine goods, Mikko was carefully scraping out the bowl of his pipe with a nail. When finished, he stuffed it as full as he possibly could with the aid of the same nail, putting a heap on it for good measure. Then he lighted up and puffed slowly at it, sucking in his cheeks and tilting the pipe up toward his nose, for the burning tobacco had a tendency to spill out of the overfilled bowl of the pipe. Meanwhile Kastori was doing his own thing. With the handle of a sugar knife, he was pounding open the stones of plums and collecting their seeds into a heap on the counter. When he had a pile of them, he swept them off the counter into his palm and tossed them into his mouth. Munching on them, his eyes gleaming with pleasure, he was hardly aware of Mikko Siikalahti's shoving with his thumbnail to keep the burning, hissing tobacco from falling from the pipe. Mikko was beginning to consider whether he should finish smoking this pipeful and fill up again, for his pipe had a huge bowl of curly birch.

"What are you nibbling on?" asked Mikko, coming out of his reverie and noticing what Kastori was doing.

"Um, um eating the seeds from stones."

Having been noticed, Kastori swallowed the whole delicacy, and then inwardly cursed Mikko who had interfered with such sweet enjoyment.

"You would eat anything," Mikko said with a mocking smile.

"Yaah, yaah, this boy eats. I'm not particular. I've eaten my fill of everything good at least once in my life, except for the skin of boiled milk. But can you eat a half kilo of raisins in five minutes? Can you? I'll pay for them if you do, but if you don't, you have to pay double for them. Do you want to make a bet? Can you eat them?"

Mikko was intrigued.

"I'll eat them in seven min-

utes!" he said in his peculiar voice, which was even more exaggerated under circumstances such as this.

"No, but if you'll eat them in five, then let's shake on it."

Nothing came of it this time, for Mikko decided to go and ask an authority if anyone had ever eaten a half kilo of raisins in five minutes. If someone had, then he would dare to bet.

Mikko took a crumpled paper once used to wrap a block of sugar out of his breast pocket.

"Aha! so you're starting to write."

"Nothing to it," said Mikko with a laugh. "I just came to show you what these letters look like." He spread the dirty, wrinkled piece of paper out on the counter.

Kastori laughed:

"What's that?"

"I know what it is. It's a k."

"No, my poor boy. You can't learn to write the way you thought you would."

"Well, damn it! You didn't learn in a day either. But I tell you, next winter I will be writing."

"As well as I do?"

"Well, almost, if not as well. But hunt me up some paper from under the counter."

Kastori bent over to dig out some of the poorest pieces of paper and said:

"You'll have to sweat a lot to write as well as I do, but I suppose you'll be able to manage some kind of chicken scratching. And that's good enough for an ordinary farmer."

At last the talk turned to business matters. Mikko needed a strip of hide for his harness, but when a suitable piece had finally been cut, a dispute about its price arose. Mikko wanted Kastori to cut five pennies off the price, seemed practically ready to use force, cursed and swore that he had never in all his days on this earth even heard of such expensive hide. He had already thrown the piece of hide on the counter three times, vowing that he would rather ten times over drive with a withe coupling than pay twenty-five cents for such a piece of junk.

"Take the twenty cents now... Darn it, charge others more then. That's all the money I have with me."

Kastori waved his arms, shouted, roared like the thunder:

"Oh, you, you...I say it because I know you so well...you skinflint!"

Mikko was pleased at such high praise.

turn to DESTRUCTIVE page 7

Book review

Of Soviet Bondage. "Sequel to *Red Exodus*," by Mayme Sevander, Ocat, Superior, WI, 1996

by Harri Siltonen

Mayme Sevander, an American-born Finn, who mostly grew up in Soviet-era Russia, spending most of her life there, has written her third book on Soviet Communism, *Of Soviet Bondage*. Many readers may remember her first work, the moving *They Took My Father*, which she co-authored with Minnesota journalist Laurie Hertzell in 1991.

This told about her personal experiences with her family when they emigrated from the United States to Petrozavodsk in Soviet Karelia in 1934 when she was 10-years-old. Her father, Oscar Corgan, was an ardent Communist and one-time official of Karelian Technical Aid, which recruited skilled Finnish-American working class emigres to build a "workers' utopia."

Corgan, as well as many other U. S. and Canadian Finnish-American leftists, along with border-crossers ("loikkarit") from Finland, fell to Stalin's firing squads in the 1930s. Ms Sevander and her family suffered greatly during these grisly times and were on-the-spot witnesses to the terror.

In her second book, *Red Exodus*, (1993), Ms Sevander told the stories and gave vital facts about many other victims who experienced the same trials as the Corgans. The work was based primarily upon research involving personal interviews, correspondence and other means of contact. Through *Red Exodus*, many American friends and relatives of those she called "My People" learned about what happened to them the first time. This enabled people to establish contact with survivors of that epoch who had been thought lost forever.

Of Soviet Bondage, the sequel to *Red Exodus*, takes the research process much further. Ms Sevander, through her contacts at Petrozavodsk University, gained access in late 1993 to the KGB (earlier, NKVD) files and the Republic of Karelia archives. She was also able to research Finnish Army archives.

A career teacher, school principal, and later faculty dean of the foreign languages teachers college at Petrozavodsk, she is the author of Finnish and English language textbooks for Russian students. So with her linguistic and research background, she was a logical person to probe within these previously

Sevander's new book result of access to Soviet archives

Through Mayme Sevander, Harri Siltonen met Victor Paaso and Dr. Irina Takala (left and right above) of The Karjala Memorial Society during a 1994 visit to Petrozavodsk.

photo by Harri Siltonen

inaccessible files.

With her tireless efforts, Ms Sevander uncovered much new information about names, places and the essentials of these peoples' lives and deaths. No other researcher has probably accomplished as much thus far, now that the records have been opened up about the Finnish population of Russia.

The Karjala Memorial Society at Petrozavodsk, has also done exhaustive work in this field. Through Mayme Sevander, I was privileged to meet two dedicated young researchers and officials of that Society during my 1994 visit to Karelia. They were Victor Paaso and Dr. Irina Takala, who is associate professor of history at Petrozavodsk State University. Both are doing excellent work. Both are third generation Russians of Finnish descent, and both lost grandfathers in the Stalinist purges.

The detailed references in *Of Soviet Bondage*, reflect the many months and hours of digging, cross-referencing, checking, and re-checking, that consumed most of Ms Sevander's waking hours in researching for this book. Since her personal finances were limited, she was able to finish the publication through the help of a generous grant from the Finlandia Foundation.

A unique aspect of the book dealt with the fates and fortunes of the young Finnish-American emigres during the war years, especially those who ended up fighting in the Winter War with Finland and in World War II as members of the Red Army. Many were killed and a number of these names are listed.

In confrontations with that Finnish Army, some were captured. Of these, a number spent the war in Finnish prisoner-of-war camps and others were shot. Those prisoners returned by the Finns to the

USSR after the war in many cases ended up spending years in Soviet labor camps a far cry from ticker-tape parades for returning war heroes. Some GI Bill!

One of these ex-prisoners caught up in this process was the author's husband-to-be, Milton Sevander, also American-born.

This book also featured longer narrative treatments of the personal histories of these Karelian Finns. Here are a couple samplings:

Students of Finnish-American labor and left-wing history may be familiar with the name of Matti Tenhunen, a well-known Finnish American Communist speaker and political functionary in the Midwest and East Coast, who went to Karelia in 1931. At one time he had been business manager of the *Työmies* newspaper, as was Oscar Corgan. Both men had also worked as directors of the Karelian Technical Aid in New York.

After the Tenhunen family moved to Karelia, not long afterward their son Toivo returned to the States, turned off by what he experienced and rejected the Soviet system on an ideological basis. So the NKVD, the secret police, tagged him a "renegade."

Father Matti himself was arrested in 1937, accused of "counter-revolutionary activities." He was charged with anti-Soviet activity while still in the States, during his tenure with Technical Aid. He was charged with recruiting "anti-Soviet" people to go work in the USSR. He allegedly continued his "anti-Soviet" work after moving to Karelia. Tenhunen adamantly denied any guilt.

One American Finn prosecution witness had said: "a decent father couldn't have a son [Toivo] who did not support the Soviet Union." So Matti Tenhunen was executed

like so many other dedicated Communists of many nationalities.

In 1955, in the Krushchev era, Tenhunen's 100-page file was returned to the Northern Military Court for "rehabilitation." In 1958, his daughter Irma, a good friend of Mayme Sevander, received her father's rehabilitation papers at her Moscow home: "Not Guilty." Irma is now dead, but Mayme sent a copy of her *Red Exodus* to Irma's son, so he could see his grandfather's story in print for the first time.

Another fascinating story is that of the Janhunen family of Hoquiam (WA) who went to Karelia in 1931. They were parents Abel and Sophie, and children, Allan, Paul, and Irma.

Abel died of illness in 1932 and later Sophie married Pekka Saastamoinen who had come to Karelia from Finland.

The younger son, Paul, age 19, was arrested by the NKVD in 1938 and was shot, confirmation of which came 55 years later!

In 1939, Allan, trained as a high school teacher, was drafted into the "National Army," and was captured by the Finnish Army in the Continuation War. He was interred in a prisoner-of-war camp in Finland.

Irma and her mother and stepfather were evacuated from Petroskoi to the Archangel region during the war. Pekka died while in the north, and Sophie in 1947.

Irma (married name, Sazonova) still lives in the Karelian capital. I met her during my 1994 visit and was impressed by a very warm, charming, and radiant 70ish widow, who still fondly remembered her early childhood in the Hoquiam-Aberdeen area on Washington's Pacific Coast.

But Brother Allan Janhunen did not return to the USSR. Still during wartime, he and Finnish-American Red Army

comrade Unto Kainu escaped from the Finnish Army prison camp and fled to Sweden. Being American-born, the Swedes granted them asylum. Both took Swedish wives and settled down.

But Allan yearned to return to his native Washington. During his three years in the Finnish prison camp, he had been subjected to interrogation and once was the target of a faked execution in the woods. He didn't want to end up back in the Soviet Union, either, which had destroyed his kid brother. Emotionally distressed and fear-ridden, he wanted to get far away from both these countries and the bad memories. He was haunted by being snatched away from Sweden.

So, with his Swedish wife, Allan managed to move back to Hoquiam-Aberdeen. Two sons were born in the U.S. Allan built a home, sold it and was constructing a new one when the ax fell. He was arrested, accused of false identity and espionage for the USSR. This was at the height of the Cold War and the McCarthyist period in the US. Again he was subjected to incarceration, mostly in a mental institution, where he was under intensive interrogation again, this time by the shrinks. This destroyed his mental health beyond recovery.

But Allan's childhood friends rallied to his aid, engaged lawyers and he was finally exonerated. His young sons, Gary and Paul, were already in school. But his wife was freaked out, too, by all this harassment to which the family had been subjected, so the whole family moved back to Sweden for peace of mind. They did OK economically, but Allan suffered from paranoia, due to his travails, consumed by fear of persecution. Finally, Allan found peace in 1992, when he died.

So we've had our share of political repression here in the US, too, to sully the principles of American democracy, 'though not of the magnitude seen in Soviet Russia and Nazi Germany. An ordinary fellow like Allan Janhunen, who just wanted to live a normal private family life, had it destroyed by the excesses of three governments. So even in countries with strong democratic traditions, "eternal vigilance is the basic guarantee of liberty," to paraphrase the American Civil Liberties Union.

Mayme Sevander writes that *Of Soviet Bondage* will be her last book. But she will continue to gather more information and speak and write arti-

turn to SEVANDER'S BOOK page 7

Voluntown's Anderson-Räfeldt-Rix families - back row (left to right), Lili and Lars Räfeldt, Forrest, Lisa and Emily Rix. Middle, Tolvo and Helinä Anderson. Front, Derek Anders and Tyler Matti Räfeldt.

Finns still moving to Voluntown

ANJA LAURILA
VOLUNTOWN, CT

An extensive Finnish-American family has moved to Voluntown, which already has quite a large Finnish population. The new addition is a "three-prong" Anderson-Räfeldt-Rix family tree.

Lillian and Lars Räfeldt bought their new home this summer in Voluntown's Beach Pond area. They have lived all their lives in New York but felt that clean, fresh air and a country environment would be the best to bring up their children.

Also, they found the Voluntown school system very satisfying and competent. The Räfeldts have two boys, Derek and Tyler Matti, in the area schools already, and the parents are involved in local school affairs. They also plan to get to know more Voluntown residents, both Finns and Americans, and would like to get involved in community affairs also.

Lili is working at the Salve Regina University in Newport (RI) as a professor teaching nursing and she will soon be continuing her studies towards a PhD degree.

The Räfeldts had a huge housewarming party on Labor Day weekend with the family and lots of friends attending.

Lili Räfeldt's sister, Lisa, and her husband, Forrest Rix, have been living in Voluntown for nearly 10 years already. The new addition to their family is baby Emily whose baptism took place in St. Luke's Lutheran Church in Gales Ferry on Sept. 29. Pastor Selberg officiated at the beautiful christening ceremony with godparents Lili and Lars Räfeldt and Ellie and Al Costa standing by. A coffee service followed the ceremony and dinner later on at the Rix home.

Lili's and Lisa's parents, Helinä and Tolvo Anderson, have recently moved permanently to Voluntown after spending summers here for a long time. Their favorite job

now, after retirement, is taking care of their three grandchildren whenever they get a chance.

The whole family is looking forward to a happy future in Voluntown, Connecticut.

Finland sending Santa Claus, 40-foot Christmas tree to Bethlehem

JERUSALEM - A day after Bethlehem officials said they lacked the money to celebrate Christmas properly this year, Finland announced last week that it was sending a 40-foot Christmas tree and Santa Claus to the West Bank town.

The 40-year-old tree will stand in Manger Square outside the Church of the Nativity, Finland's Embassy in Israel said. The church is believed by Christians to be the birthplace of Christ.

The Santa, played by a Finnish teacher and performer, will arrive with the traditional Christmas Day procession and will entertain pilgrims and visitors for two weeks, assisted by local Palestinian children dressed as gnomes.

On Tuesday, Bethlehem mayor Elias Freij warned that the \$40,000 allocated by Yasser Arafat's autonomy government fell far short of the sum needed to hold the Christmas celebrations, which are attained by thousands of Christians from around the world.

from an AP story

Mid-Columbia News

HELMI KORTES-ERKKILÄ
VANCOUVER, WA

ScanFair 1996

This activity involved all the North European ethnic organizations in and around Portland, Oregon. It was held during the December 7 and 8 weekend at Portland State University.

The central attraction during the event was the crowning of Lucia Sunday afternoon. Choosing the girl to wear this crown was done by an imposing committee of non-involved individuals throughout the community.

Chosen for this honor was Inkeri Chisholm, daughter of Eila and Craig Chisholm of Portland. Inkeri is a senior at the Lake Oswego High School.

The assembled Scanfarers are confident that she will wear the Lucia Crown with stately poise above the billowing blonde hair and blue eyes of her Finnish heritage. Congratulations!

Organizations

The United Finnish Kaleva Brothers and Sisters Grand Lodge convention was held last August in Astoria, Oregon, with over sixty delegates and alternates attending. The Astoria Lodge had planned a lively and interesting time for whatever spare time was available.

Officers elected were as follows:

Faith Swanson, President; Mike Phillips, Vice-president; Ollie Koski, Jr., Vice-president; Sirkka Wilson, Secretary; Nancy Mattila, Treasurer; Helen Laukkonen, Conductress; Marce Turner and Sulo Katainen, Doorkeepers; Eleanor Clapp, Helge Herrala, Gwen Mallinen and Lynn Wirta, Scholarship Committee members; John Schilling, Elder; Aini Phillips, *Viestin* editor.

The Finnish American Historical Society of the West had their usual display of excellent periodicals for sale at ScanFair. The display table had been modernized and skirted in appropriate colors (Finnish, of course) by the capable efforts of Gene and Mickey Knapp.

During the two day weekend, members of the Finnish American Literary Heritage Foundation hosted in the Finnish Classroom at Cramer

Hall for drop-in visitors. It was a place for relaxation over a cup of coffee and *pulaa* to escape the crowds above on the third floor of the university.

The Finnish Classroom was dedicated in 1957. The president of the institution at that time, Dr. John Cramer, said that he is certain students would be interested in classrooms which make art, literature, and history alive and fresh. Any memorial such as a classroom furnished in modern Finnish style, he asserted, would be more appreciated than any tombstone.

Finnish Independence

Finnish Independence Day was celebrated Sunday, Dec. 1, at the Messiah Lutheran Church in Portland. An unusual event took place this year.

Ralph Nelson of Portland was awarded the Knight of the Order of Finnish Lion. This honor was recommended by the Minister of Education in Finland.

Nelson was formerly a Fulbright scholar in Finland early in the '60s and has frequently visited Finland and taken groups of teachers there. Anne Huhtamaki, the temporary Deputy Consul General in Los Angeles, pinned the medal to the honoree. Huhtamaki also spoke on the political situation in Finland.

Also speaking to the group was our own Paul Niskanen. He elaborated on the group of American tourists he had taken to Finland this year where they visited a number of interesting places, including Ainola which was Sibelius' home. They enjoyed a concert of his compositions while there.

Among other features of the Independence Day celebration were the following: Vieno Ojala, reading a poem; Takalo at the violin; the church choir; the last but certainly not least, Pastor Atso Eerikainen at the piano.

Former WW veterans of Finland were honored. Pirjo Brooks conducted the ritual.

As this writer was unable to attend, credit for the above information goes to Satu Mikkola.

Finnish Singers

This dedicated group is per-

MID-COLUMBIA, next page

RAIVAAJA

SUBSCRIPTION
AND/OR
ADDRESS CHANGE

NAME _____

ADDRESS _____

New subscription _____ Renewal _____

Payment \$ _____

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00; 3 mo. - \$16.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$33.00; 6 mo. - \$25.00

Raivaaja

P.O. Box 600

Fitchburg, MA 01420-0600

Phone: 508-343-3822 Fax: 508-343-8147

**FINNISH-AMERICAN REST HOME
AMERICAN-FINNISH NURSING HOME**
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FL 33461
TELEPHONE (407) 588-4333

Enjoy independent living in our beautiful Rest Home or if needed, 24 Hour Care in our Nursing Home. Live in a Finnish atmosphere at affordable rates. Call or write for further information.

Westminster MA 01473

Annikki Ala-Nisula

Lake Grove, NY 11755

**Rev. Mark & Mrs. Joyce
(Hallila) Musser**
41 St. Nicholas Ave.

Kenmore, NY 14217

Sulo E. Paananen
169 Westgate Rd.

Temple Hills, MD 20748

Esko E. Hallila
3311 - 26th Ave.

River Ridge, LA 70123

Mr. & Mrs. Bruce A. Hallila
8725 Carriage Rd.

Houston TX 77065

Rev. & Mrs. Brian Hallila
13410 Meisterwood Drive

*Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle*

Arne E. Gonsi

Chillicothe, Ohio

*Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle*

Elizabeth Rengo

6303 Tenn. Ave.
New Port Richey, FL 34653

*Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle*

**Jorma Ray Keto ja
Julia Helen Keto**

15021 Maryland Line Road
Greencastle, PA 17225

*Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle*

Eino & Paula Parker

24 Taft St.
Fitchburg, MA 01420

*Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle*

Dave & Beatrice Meyers

3634 Nettle Creek
Holiday, FL 34691

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Finnish American Club

6016 Delaware Ave.
New Port Richey, FL 34653

**Season's Greetings
to our friends
everywhere**

from
the board of

FinnFest USA

**Christine White
Realty Associates, Inc.**

Boston Waterfront
Sales & Rentals
& Referrals

Residential & Commercial

100% Finnish-American owned

Christine Kurkatti-White, Pres.

40 Battery Street, Boston, MA 02109
(617) 742-6290

DESTRUCTIVE FORCES

from page 7

Finally Mikko Siikalahti took up the subject of flour sales, and began hinting that the price of flour should be raised. Klitsi would have liked that too, but since it was the church village storekeeper who set the price, Klitsi, to his annoyance, had to stick to the old price for fear of losing his customers. Mikko, on the other hand, who sold a lot on credit, announced that he planned to raise his price, secretly exulting that Klitsi was so dependent on his customers that he could not afford to. To Mikko it was a matter of indifference whether he sold now or in the fall, when grain would be really costly.

"Let it go without selling until the fall," he continued his thoughts aloud.

It stung Klitsi's heart to think that the other might make a much bigger profit on flour than he. It was time to start getting back at him. But when Mikko, who was looking out the window just then announced that Janne Hautala, Varpula, and Valkola were arriving, he got a little flustered. He said, almost as if he were expecting Mikko to answer:

"Um, are they coming to pay Valkola's debt?"

Mikko said he didn't know.

Klitsi was upset because he did not know whether Varpula and Hautala were angry at him or what. He was not a friend of theirs, but did not want to incur their enmity.

The men had already entered the store. Klitsi opened the door and called them in. Mikko went to sit in the darkest corner of the room.

"Now we've really got company," Klitsi bustled about pleasantly. "Sit down and fill your pipes." He lifted the tobacco box onto the table. "Have

some of the 'Cossack.' Why brings you out today?" he asked, uncertain about how to begin.

"You're the cause of it," said Valee.

"Me?" Klitsi gave an embarrassed smile, as if rejecting public praise.

Hautala tossed the dregs from his pipe into his mouth and said in his direct manner:

"State your business, Valkola."

And Valkola did. They had come to ask if the storekeeper wouldn't see fit to extend the loan until fall, since he really couldn't be badly in need of money now. Surely he had enough money now. And he, Valkola, would have the money in the fall, when he had managed to get his affairs properly in order.

"Well, I really need it...I have to buy flour too, since they stole that rye from me..."

"Well, you couldn't buy much flour with it," said Valee. "And where would Juho get the money from. The rest of us don't have cash in hand either. You're surely not going to foreclose on him."

"And God may still give us a good year," said a voice from the corner where Mikko Siikalahti had sat unnoticed until then. All faces turned toward him, instantly questioning whether he spoke in devilish mockery or out of thoughtless naiveté. One could see from Hautala's expression that he took it to be the former. But Valkola said enthusiastically:

"Yes, well, it may still be a good year if the fall turns out to be nice. Besides, I've started working on getting a mortgage and mean to pay my debt with that."

"Is that so?" cried Klitsi.

"It's a good kind of loan," said Mikko Siikalahti from his corner.

Hautala looked at him again with murderous irony, but Mik-

ko paid no attention. He now felt as if he had found a suitable opening for getting into the discussion and he meant to continue.

"You can wait until fall," said Valee, who wanted to conclude the matter. Mikko Siikalahti coughed, cleared his throat, and filled his pipe with the storekeeper's "Cossack."

The look on Klitsi's face indicated that he was not about to agree, for he had suddenly begun to think highly of himself since such powerful men were asking him a favor...well, let them ask. They had always been mighty proud..."Let them beg!"

The thought sent him rushing into the store, from which he returned with a completely new pair of boots in his hand. He dangled them by their enormously high tops, the way a Russian pack peddler would a good fox fur he had bought cheap.

"Look, men, aren't these good boots?" he said, eyes gleaming as he swung them up and down.

"Now that's a good pair of boots!"

"They're really gentlemen's boots."

"How much do boots like that cost?" asked Juho Valkola.

"They cost plenty," said Klitsi, in a voice meant to convey to Valkola that he had no business asking. Then he kicked off his old boots and put on the new. He really wanted to know what they would look like on him. The tops came up to his thighs. He began to pace back and forth on the floor.

"They take a lot of lacing too," snapped Hautala, who until then had said nothing about the boots. The others were hard pressed to keep from laughing.

"Now he looks like a businessman," boasted Siikalahti.

"Where do you mean to go in those boots in the summer?" asked Valee.

"Well, to church, and to the city and...One has to have decent footwear when one goes to such places and hobnobs with gentlemen and goes to hotels, and...I just had tricots made too..."

"Let's get out of here!" barked Hautala, rising.

"Where's your hurry? I'll get those pants and show them to you. They're machine-made; no country woman could weave cloth like that."

Hautala had already gone into the store and Varpula rose to go. Nevertheless he added:

"Keep that loan of Juho's until the fall. It will be redeemed then."

"I won't keep it." Klitsi suddenly seemed to be in a bad temper.

"Do you mean to foreclose?" "What else can I do if — You take and pay it."

"Well, where am I going to drum up the money?"

Without saying more, Valee left. Valkola was the last to go,

turn to DESTRUCTIVE page 12

A Merry Christmas and a Peaceful New Year
Barry, Katy, Andy and Susan Heiniluoma

Wild Rose Farm
Hubbardston, MA 01452

**A Merry Christmas
and
A Happy Productive New Year**

FINNISH SOCIETY SOVITTAJA

established in Worcester, Mass. 1890

FINNISH AMERICAN CLUB OF RUTLAND

established in Rutland, Mass. 1969

Serving Central New England for over a century

Menneenä kesänä tarjoutui paikalliselle musiikin harrastajalle harvinainen tilaisuus kuulla säveltäjämeistä Jean Sibeliuksen sata vuotta unohdettu teos nimeltään *Metsänhaltija* (*Skogsrådet*) kaksine versioineen: sinfoninen runo - tai niinkuin säveltäjä sitä itse kutsui, orkesteriballadi - ja melodrama pienelle orkesterille ja lausujalle.

Konsertti, joka herätti kansainvälistä huomiota, oli Helsingissä Kallion kirkossa, johon mahtuu kuulihoita yli tuhat. Siitä huolimatta liput

oli jo pitkälti etukäteen loppuunmyyty.

Saimme kuitenkin asettua kuuntelemaan näyttämön taakse, koska olimme tulleet haastattelemaan kapellimestari Osmo Vänskää, jonka lukijat muistavat taannoisesta konsertista Worcesterin Mechanics Hallissa Islannin

oli jo pitkälti etukäteen loppuunmyyty.

Saimme kuitenkin asettua kuuntelemaan näyttämön taakse, koska olimme tulleet haastattelemaan kapellimestari Osmo Vänskää, jonka lukijat muistavat taannoisesta konsertista Worcesterin Mechanics Hallissa Islannin

oli jo pitkälti etukäteen loppuunmyyty.

Saimme kuitenkin asettua kuuntelemaan näyttämön taakse, koska olimme tulleet haastattelemaan kapellimestari Osmo Vänskää, jonka lukijat muistavat taannoisesta konsertista Worcesterin Mechanics Hallissa Islannin

Saimme kuitenkin asettua kuuntelemaan näyttämön taakse, koska olimme tulleet haastattelemaan kapellimestari Osmo Vänskää, jonka lukijat muistavat taannoisesta konsertista Worcesterin Mechanics Hallissa Islannin

Sibeliuksen unohdettu sävellys herätettiin henkiin

Sinfoniaorkesterin kanssa (Raivaa 2/28/96).

Teos perustuu ruotsalaisen Viktor Rydbergin runoon, ja kertoo nuoresta Björnistä, joka vaeltaa syvälle kiehtovaan metsään, löytää itsensä mustien kääpiöiden seurasta ja lopuksi joutuu metsänneidon vieteltäväksi. Palattuun hän on muuttunut mies, eikä kotona saa rauhaa, vaan levottomana kokee yhä uudelleen muistonsa metsän satumaasta.

Metsänhaltijan löytämisen nostattama kansainvälinen kohu on helppo ymmärtää - onhan äärimmäisen harvinaista, että suuren säveltäjän suurimuotoinen teos sukeltaa yllättäen esiin. Kriitikot ja musiikin tutkijat, jotka olivat luulleet kuulleen kaiken merkittävän, mitä Sibelius oli säveltänyt, saavat uutta ajateltavaa.

Metsänhaltija-orkesteriballadin kantaesityksen aikaan 1895 Sibelius oli 29-vuotias, eikä hän myöhemmin halunnut mitenkään itse tuoda esille teosta, josta hän lieene löytänyt nuoruuden heikkouksia.

Teoksen käsikirjoitus on ollut Sibeliuksen suvun hallussa vuodesta 1992 asti, ja siitä lähtien Helsingin Yliopiston kirjastolla. Koko tänä aikana sitä olisi kyllä saanut esittää, mutta kukaan ei syystä tai toisesta tullut asiaan ryhtyneeksi ennen kuin Osmo Vänskä, joka on tunnettu

pyrkimyksistään autenttisiin Sibelius-tulkintoihin, tarttui urakkaan.

Yksi syy siihen, että *Metsänhaltija* sai niin kauan pölyttyä hyllyllä, on varmasti käsikirjoituksen sotkaisuus: siinä on paljon "hyppyjä" ja muita korjauksia. Kun Vänskä sitten tutki käsikirjoituksen ja soittati koko teoksen ilman leikkauksia, se paljastui paljon pidemmäksi kuin kukaan oli kuvitellut: yli 20 minuuttia.

Konsertin jälkeen saimme nähdä käsikirjoituksen. Näimme, että se on todellakin sekava, ja totesimme muun muassa, että joitakin leikkauksia oli todennäköisesti tehty siitä yksinkertaisesta syystä, etteivät senaikaiset muusikot osanneet soittaa vaikeimpia kohtia.

Konsertissa *Metsänhaltija*-melodraaman laulijana oli Lasse Pöysti. Melodraama on tiivistetty versio sinfonisesta runosta.

Metsänhaltija on myös levytetty samoin voimin kuin tässä konsertissa, orkesterina Lahden Kaupunginorkesteri (levymerkki BIS). Teos tullaan myös julkaisemaan painettuna, jonka jälkeen sitä saadaan toivottavasti kuulla konserteissa tälläkin puolen valtamerta.

Osmo Vänskä
Kuva: Hannu Harjunmaa

niin hankala orkesteri, että kapellimestarin oli pakko oppia käyttämään pilleviäkin taitojansa.

Vänskä tietää kuitenkin aivan selkeän syyn suomalaisten kapellimestareiden suurelle kysynnälle: Jean Sibelius. Sibeliuksen suosio on aina ollut suuri englantinkielisissä maissa, ja se on nyt taas nousussa.

Sibeliuksen sävelkieli, niin tuttu kuin se meille suomalaisille onkin, ei ole mitenkään itsestään selvää esimerkiksi amerikkalaisille (tämän tiesinkin omasta kokemuksestani täällä). Maailmalla tiedetään, että suomalaiset kapellimestarit tuntevat Sibeliuksen musiikin, ja osaavat johtaa niinkuin säveltäjä sen tarkoitti. Tällä tavalla suomalaiset saavat lisäpisteitä valintoja suoritettaessa.

Suomalainen musiikkikoulutus on perustana hyvien suomalaisten kapellimestareiden tarjonnalle. Se eroaa amerikkalaisesta koulutuksesta siten, että se on hyvin järjestetty kouluiästä saakka.

Suomen kattaa musiikkiopeilaitosten verkko, jossa jokaisen opettajan täytyy olla suorittanut alan tutkinto. Koulujen musiikinopettajilla täytyy olla tutkinto Sibelius-Akatemian koulumusiikkiosastolta. Soitonopetuksen lisäksi opetukseen kuuluu teoria-aineita, jotka ovat välttämättömiä syvän musiikin ymmärryksen saavuttamiseksi.

Viedessäni taannoin poikani Keski-Massachusettsin huomattavimpaan musiikilliseen opinahjoon, kysyin mitä teoria-aineita on tarjolla, ja sanin vastaukseksi "teoriaa? Ei meillä sellaista ole opetettu..."

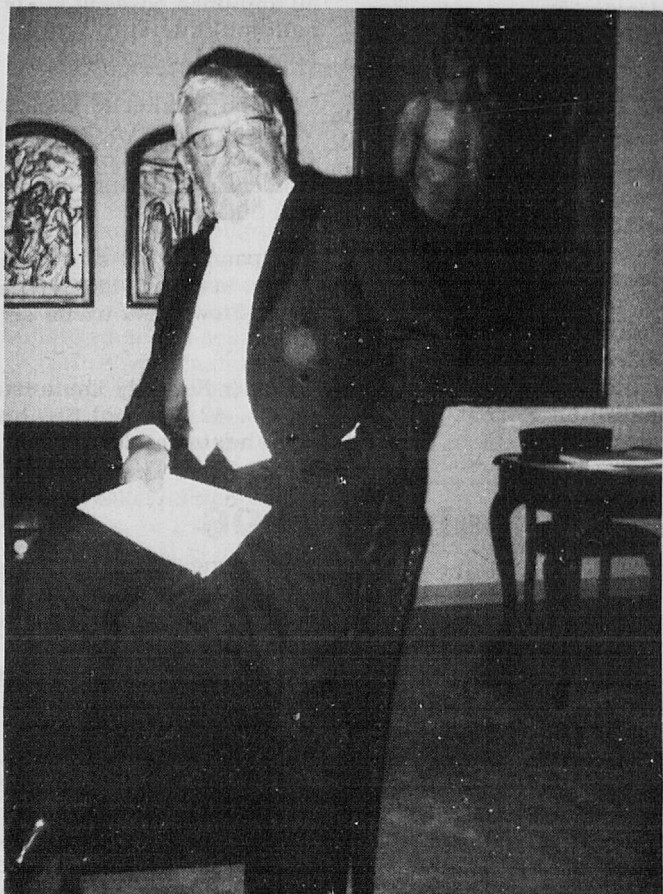
Suuri ansio suomalaisten kapellimestareiden menestyksestä maailmalla kuuluu myös Sibelius-Akatemian kapellimestariluokan opettajalle Jorma Panulalle, joka on kouluttanut koko nuoren suomalaisen kapellimestareiden sukupolven.

Lisäksi suomalaisessa musiikkikasvatusjärjestelmässä vaaditaan kapellimestarilta ainakin yhden orkesterinsoittimen täydellistä hallintaa. Kaikki suomalaiset kapellimestarit ovatkin tunnettuja myös instrumentalistina - esimerkiksi Osmo Vänskä on levyttänyt suomalaisen Bernhard Henrik Crusellin klarinettikvartetot, Sakari Oramo on levyttänyt Sibeliuksen viulukonserton, Esa-Pekka Salonen on tunnettu kornisti (käyrätorvensoittaja) jne.

Osmo Vänskä vahvistaa, että "orkesterin kielen oppii tuntemaan vain sisäpuolelta".

Suurella maailmassa tapaa usein kapellimestareita, joilla on kuoronjohtajatausta, eikä välttämättä minkään soittimen - muun kuin pianon - hallintaa. Toisaalta, mikä näyttäisi tukevan suomalaista käsitystä kapellimestarin koulutuksesta, suurimmat "maailmanluokan" kapellimestarit, olivat he mistä tahansa kotoisin, ovatkin myös taitavia instrumentalisteja.

HANNU HARJUNMAA

Lasse Pöysti esiintyi Kallion kirkon konsertissa.

Kuva: Hannu Harjunmaa

Tuulahdus Lepokodilta!

Tervetuloa Lepokodille Signe Johansson. Tulet varmasti viihtymään uudessa kodissasi!

Olemme olleet kiireisiä askartelutunnella. Meillä ovat neulat viuhuneet ja kankaat pölyyneet, kun olemme kurssineet punatulkkuja kokoon. Mutta kyllä kannatti ahertaa, sillä nyt on joulukuusi punaisia palleroita täynnä. Näyttää vallan kuin olisi tulkkujen pesäpuu!

Vietimme itsenäisyyspäivää hartaan tunnelman vallitessa. Sytytimme kynttilät ja himmensimme valot iltapäiväohjelman ajaksi. Saimme aikaan suomalaisen, joulukuun kuudennen päivän hämyisen rauhallisen tunnelman.

Lauloimme isänmaallisia lauluja Rachel Heticon, Charlien sekä Mikko ja Lydia Knuhtilan seurassa. Lopuksi kol-

mikko esitti pari joululaulua tunnelman keventämiseksi.

Kiitos teille iltapäivämme kaunistamisesta.

Hannes Juntunen lauloi meille joululauluja maanantaina. Kumma juttu, ettei Sylvian joululaulun kauneuteen ikinä totu. Sen kuuleminen saa aina itsekin silmät kyyneliin. Näin joulun alla Kleenex-yhtiön osakkeen arvo varmaan kasvaa.

Tiistaina meillä oli ilo viettää iltapäivä viuluniekka Henry Forsterin, pianonsoittaja Janet Kiven sekä huuliharppunikkari Hugo Ahon seurassa. Kolmikko soitti muutaman kauniin, jokaiselle tutun kansanlaulun sekä hiukan joulumusiikkia. Kiitos teille jokaiselle.

Timo Puustelli piti meille hartauden keskiviikkona Eija

Merilän kera. Kiitos teille molemmille kauniista iltapäivästä.

Kiitos Lestadiolaiskirkolle sunnuntaisesta jumalanpalveluksesta.

Helping Hands -ryhmä on taas ollut ahkera. Tytöt ja pojat saavat paljon hyvää mieltä aikaan. Hiukset ja kynnet kihartuvat ja lyhenevät, vai miten päib se nyt on?

Näin joulun alla monella on hyvä tahto ja auttava mieli, mutta kesän lähestyessä auttamisen halu usein haalistuu; taitanee johtua kuumasta auringon paisteesta.

Lepokotilaiset ovat kuitenkin onnellisessa asemassa, sillä heitä tuntuu aina joku haluavan auttaa. Helping Hands -ryhmäkin taitaa käyttää vahvaa auringon suojainetta, kun ei kesän tulo heidän auttamisen haluaa haalistaa.

Täällä Lepokodilla vieraillee paljon yksityisiä sekä ryhmiä, jotka eivät kesän tuloa edes huomaa. He tulevat meitä auttamaan ja ilahduttamaan (ympäri vuoden), satoi tai paistoi.

Kiitos teille kaikille tuesta ja avusta.

Hyvää joulunaikaa kaikille!
Lämpimän tervetuloa
Anu

Sirkka T. Kallio

EASTHAMPTON, MA - Sirkka T. (Loija) Kallio, 86, 305 Main St., kuoli marrask. 22, 1996 Mediplex Nursing and Rehabilitation Center'ssä Northamptonissa. Hän oli Thomas Kallion leski.

Hän oli syntynyt tammik. 21, 1910 Maynardissa Salomon ja Johanna (Mäkinen) Loijan tyttärenä. Sairaanhoidajaksi hän oli valmistunut Cambridge City Hospital School of Nursing oppilaitoksesta. Hän oli työskennellyt useita vuosia Emersonin sairaalan leikkausosastolla.

Kaipaamaan jäi veli Edwin Loija, Shapleigh, ME; sisko Vieno DeRosby, Maynard; kaksi lastenlasta, Karen Kallio, Gloucester ja Krista Kallio, Salem; sekä kaksi sisarusten lasta.

Poika Peter Kallio kuoli 1993 ja toinen veli Raymond A. Loija menehtyi toisessa maailmansodassa.

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 508-632-0377

**MOORCROFT
HAUTAUSTOIMISTO**

31 Myrtle Ave., Fitchburg, MA
Puh. 508-343-7137

Ystävällinen palvelu

PYSÄKOINTITILAT

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 203-774-3284

Central Village, Conn.
Tel. 203-564-2147

Deware Family Funeral Homes**Serving All Faiths & Nationalities**

Deware Funeral Home
Wollaston Chapel
576 Hancock Street
Quincy, MA 02170

Hannel Funeral Home
Hannel Chapel
86 Copeland Street
W. Quincy, MA 02169

Directors

Scott Deware Matthew Hannel
(617) 472-1137

Affordability Plus Service

Advanced Planning • Cremation Service Available

Services Rendered To Any Distance

Affiliated with the J.S. Waterman - Waring Funeral Homes

**Bosk
Funeral Home**

85 Blossom Street
Fitchburg, MA 01420
(508) 342-3635

**Ashburnham
Memorial Chapel**

33 R. Main Street
Ashburnham, MA
(508) 827-5700

John A. Bosk, Sr.
Donald G. Dufault

John A. Bosk, Jr.
Ina A. Davidson

Registered Directors

MEMBERS OF LOCAL AND INTERNATIONAL
ASSOCIATIONS TO SERVE YOU WORLD WIDE.

LOCAL MEMBER CREMATION ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

PRE-PLANNING AVAILABLE TO SUIT EVERY NEED FUNDED THROUGH:

• BANK TRUSTS • LIFE INSURANCE
• ASSOCIATION CANADO-AMERICAINE • AIA INSURANCE

AT-NEED SERVICES • CHURCH • CHAPEL • CEMETERY • RESIDENCE

SERVING ALL FAITHS

Kuolleita**Harlan C. Aho Sr.**

SO. ASHBURNHAM, MA - Harlan C. Aho Sr., 65, 102 South Main St., South Ashburnham, kuoli jouluk. 6, 1996 kotonaan.

Hän oli syntynyt New Ipswich, NH:ssä Leonard ja Lillian (Walkonen) Ahon poikana ja oli asunut Gardnerissa, Westminsterissä, East Templetonissa ja Fitchburgissa ennen kuin muutti South Ashburnhamiin 16 vuotta sitten.

Edesmennyt oli toisen maailmansodan veteraani.

Aho oli Gardner Screw Co.:n palveluksessa ja oli työskennellyt siellä monia vuosia.

Hän harrasti lentämistä ja ultrakevyiden lentokoneiden valmistamista ja oli innokas kalamies ja metsästäjä.

Kaipaamaan jäi puoliso Jean A. (Cowdrey) Aho; kaksi poikaa, Harlan C. Aho Jr., New York ja Mitchel C. Aho, Gardner; kuusi tytärtä, Mary C. Aho, Georgia, Judy Aho ja Jeannette Giaquinto, kumpikin Worcester, Harlene Aho ja Margaret Aho, kumpikin Gardner sekä Barbara Zarr, Shrewsbury; veli James Aho, Westminster; kolme siskoa, Lillian Niemi, Greenville, NH, Shirley Wiiks, New Ipswich, NH ja Lila Allain, Winchendon; 15 lastenlasta; kolme lastenlasten lasta; sekä sisarusten lapsia.

Hautaaminen New hautausmaahan keväällä.

Hilma E. Laakko

FITCHBURG, MA - Hilma E. Laakko, 86, 212 Alpine Road, kuoli jouluk. 11, 1996 Hillcrest hoitokodissa pitkän sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt marrask. 26, 1910 Fitchburgissa Mikko ja Marie (Taipale) Laakon tyttärenä ja oli asunut paikkakunnalla suurimman osan elämästään.

Edesmennyt oli ollut sihteerinä Army Research Laboratoryssa Natickissa yli 25 vuoden ajan, jään eläkkeelle 1980. Sitä ennen hän oli ollut kirjanpitäjänä entisessä Nichols & Frost tavaratalossa.

Kaipaamaan jäi veli Walter H. Laakko, Worcester; sisko Helmi V. Laakko Arlington, VA; ja kaksi sarusten lasta.

Hautaustoimisto Sawyer-Miller, 129 Elm St., huolehti hautajaisjärjestelyistä. Hautaaminen Forest Hill hautausmaahan.

Arthur M. Wirtanen

MAYNARD, MA - Arthur M. Wirtanen, 64, Main Street, kuoli jouluk. 2, 1996 University of Massachusetts Medical Center'ssä Worcesterissa auto-onnettomuuden seurauksena.

Hän oli syntynyt Concordissa Toivo A. ja Ida M. (Lehto) Wirtasen poikana ja oli elinikäinen maynardilainen.

Edesmennyt pääsi Maynardin High Schoolista 1950 ja kuului koulunsa baseball ja koripallojoukkueisiin. Hän oli Korean sodan veteraani.

Ennen eläkkeelle jäämistä Wirtanen oli työskennellyt Raytheon Companyn palveluksessa sekä Maynardissa että Sudburyssa.

Kaipaamaan jäi setä George Lehto, Maynard; tati Johanna Lutz, Stow; sekä useita serkkuja.

Fowler-Kennedy hautaustoimisto, 42 Concord St., huolehti hautaamisesta.

Kaksi sanaa jouluksi 1996

"Minä kirjoitan teille, lapsent: synnit on annettu teille anteeksi hänen nimensä tähden." Joh. 2:12.

Tutustuin ypäjäläisen Milja Toukolan tekemiin ihaniin villapaitoihin, joita hän valmistaa itselleen ja ystävilleen. Jokainen villapaita oli ainutkertainen omine väreineen ja kuvioineen.

Värit hän oli saanut luonnosta: lupiinin lehdet, koivu, seikkiki, suopursu, nokkonen, omenapuussa oleva keltainen kääpä, sipulinkuori, omenamäski, ruohokasa otettuna leikkurista. Näistä kaikista syntyi ihania värejä, ainut-

kertaisia.

Huomatkaa, että jätteestä tai myrkyllisestä seikkikistä oli sittenkin hyötyä. Jotkut siis kulkevat ihanissa villapaidoissa, joiden väri on loihdittu sellaisesta kasvista tai jätteestä, joista ei luulisi olevan käyttöä mihinkään. Rakkaus ja kekseliäisyys saa aikaan ihmeitä.

Jokainen ihminen on myös ainutkertainen. Jokaisessa on sittenkin hyvää väriä, kunhan se saadaan loihdittua ulos. Myrkyllinen seikkiki ei kelpää syönniin, mutta villapaidalle se antaa kaunista väriä. Joku pitää naapuriaan

nokkosena, mutta oikein käsiteltynä naapuri onkin hyödyllinen ja sittenkin ystävällinen.

Jumala on rakkaus, joka näkee jokaisessa syntisessä ihmisessä jotakin hyvää. Tämä tapahtuu hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen takia. Siispä iloitsen tänään laulun-tekijän sanoista: "Kun uuvun, haavoitun, huomassas, Herra, sun suuren ja siunatun, levätä saan. Toiset jos hylkäävät, kasvosi lempeät puoleeni kääntyvät rohkaisemaan."

Siis: jokainen ihminen on laulun arvoisen.

Siispä anteeksiantaneena ja -saaneena on ilo käydä sisälle joulun maailmaan.

Ja sitten se toinen sana jouluksi: "Hän vie minut vihreille niityille, hän johtaa minut vetten ääreen, siellä saan levätä." Psalmi 23:2.

Viime elokuussa juostun Helsinki City-maratonin yhteydessä pidettiin elävän veden juhla. Ennen juoksun alkua saivat halukkaat mennä erääseen stadionin huoneeseen maratonin siunaukseen. Kauniita lauluja ja raamatunlukua seurasi ristin upotus veteen ja sen yhteydessä kolme rukoussanomusta, joissa pyydettiin Pyhän Hengen laskeutumista ja armovoimaa. Juhlan lopussa jaettiin siunattua virkistävää vettä jokaiselle.

Päivä oli helteinen ja pitkä juoksu vaati paljon nestettä. Juoksijan oli virkistävää saada vettä, kun korvissa kaikui laulun sanat: "Erämaassa minä etsin elävää vettä, kuule jatkuu seuraavalla sivulla

Robert H. Auchmoody Funeral Homes, Inc.

Poughkeepsie, NY
452-1680

Hopewell Junction, NY
221-9234

Fishkill, NY
896-6166

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

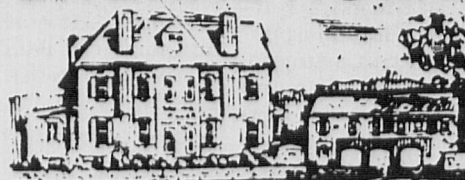
In continuous service to the community since 1849

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR A. NORDGREN

**SAWYER-MILLER
FUNERAL HOMES**

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

**Newton-Bartlett
HAUTAUSTOIMISTO**

Tel. 603-863-2113

42 Main St., Newport, NH

VILLAPAITA . . .
jatkoa sivulta 3

silmäläsi silmiltään, pyyhki ne huolellisesti keittiön pöytäliinaan ja pani ne takaisin nenälleen. Nyt vasta huomasi Aapeli, että Alina oli poistunut, eteisen ovi paukahti ja Alinan kengän korkojen kapse kuului hallista. Aapeli luki uudestaan: "... kahdesta villapaidasta. Annan toisen isälleni, pidän itse sen jossa on pikkuinen vika . . ."

Aapeli täryytti nyt sanan suustaan, jota ei ollut käyttänyt sitten poikamiesvuosien. Se vähän helpotti. Alina oli siis mennyt ja ostanut myös toisen villapaidan, - mutta alennusmyynnistä!

Nyt otti Aapeli kynän ja laski. Kaksikymmentä viisi dollaria hänen ostamansa villapaita, kaksi Alinan ostamaa, kymmenen dollaria kappale, hänen kuoreen pane-mansa kaksikymmentä viisi dollaria; tekee yhteensä seitsemänkymmentä dollaria.

Aapeli käveli vaatekaapille, otti karpenterikengät ja överhaalarit ja pani ne eteisen penkille. Haki hyllyltä lounaslaatikon ja pani sen keittiön pöydälle. Sitten veti Aapeli kellon ja pani sen soimaan kello viisi ja meni maa-ta.

Aapelille tuli yht'äkkiä tavan-ton työhalu.

Ja Aapeli näki untä. hän ajoi korskuvalla mustalla orilla pitkin kotikylän kujia, että lumi tuis-kui kahta puolta tietä. Ja hänellä oli kolme amerikkalaista villapaitaa päällä; oikein kirkkaan sinisiä. Ja Aapeli hyräsi unis-saan. Oli niin kotoista ja jouluis-ta koko maailma.

Joululehti 1960

Seurakunnat

Fitchburg, MA

Elm St.
Lähetysseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntai-
n klo 9:30 aamulla. Pastor
John Buczynski saarnaa.
Pikkulapsille on järjestetty
hoito jumalanpalveluksen
ajaksi.

Kellokuoro kokoontuu maa-
nantai-iltaisin klo 7:00.

Kirkkokuoro harjoittelee tiis-
tai-iltaisin klo 6:45.

Hartaustilaisuus keskiviik-
koisin klo 2:00 iltapäivällä.

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radiohar-
taus HYVÄ UUTISET lähete-
tään joka sunnuntaiamu-
asemalta WEIM am 1280,
Fitchburg, klo 8:45.

Tiedusteluja seurakunnan
toiminnasta voi tehdä nume-
roon 343-9659.

Messiah Lutheran seurakunta

Sunnuntaisin klo 9:15 aa-
mulla pyhäkoulu, aikuisten ja
high school-luokkalaisten raa-
mattutunnit. Klo 10:30 eng-
lanninkielinen ehtoollis-juma-
lanpalvelus.

From the desk of Stig Häggblom:

Kuolla Amerikassa

Tunsin tämän miehen aika-
vähän.

Paremminkin hänet tunsivat
esimerkiksi Jaakko Terva-
koski ja Esko Nurmenniemi.
Sanoivat, että "Ränkki" oli hy-
vä mies.

Minullakin oli sama käsitys.

Nimellä ei pitäisi tässä olla
merkitystä, koska juttu eli ta-
pahtuma on tavallinen - ih-
misen kuolema. Mutta tul-
koon se nyt sanotuksi: Frank A. Salen.

"Ränkiksi" häntä vaan kut-
suttiin. Rautamies hän oli
ammattiltaan, *ironworker*, niin
kuin se täällä päin sanotaan.

Tunsin Ruotsissa aikoinaan
miehen, joka oli hyvin kuu-
luisa. Nimi oli Sven Salén,
rikas kuin pakana, maail-
manlaajuisesti tunnettu pur-

jehtija ja laivanvarustaja.

Kysyin Ränkiltä, oliko su-
kua.

"Tuskin", sanoi Ränkki.
"Kun en ole edes kuullut pu-
huttavan."

Merimies oli tuo Frank Sa-
lenkin nuoruudessaan 20-
luvulla. Merimiehenä hän
saapui Bostoniin ja jäi sit-
ten näille seutuille.

Teki kaikenlaista, mutta ei
mennyt naimisiin. Teki kui-
tenkin ainakin kaksi yritystä,
kun oli kahdesti kihloissa,
kaverit kertovat.

Oli Ränkki pitkälti yli 80
vuotta vanha, kun tutustui-
me. Selitti, mistä oli kotoisin-
kin. Rauman suunnalta,
mutta ei Raumalta.

"Pyhämaalta, tiedätkö sen?"
hän kysyi.

Sanoi tietäväni. Olen käy-
nytkin joskus.

Taisin jollakin tapaa vaikut-
taa siihen, että Ränkki lähti
kesällä käymään Suomessa.

"Aina välillä tapaan niitä su-
kulaisia kotona", hän selitti.

Ei mennyt montaa päivää,
kun Ränkki teki päätöksen
lähteä juhannuksen viettoon
vanhaan kotimaahan. Puhe-
lu jollekin Heimolle oli vah-
vistanut sen, että sukulaiset
tulevat Helsinki-Vantaan len-
tokentalle vastaan.

Näin Ränkki lähti Suomeen
kesäkuussa ja palasi takaisin
Amerikkaan heinäkuun puoli-
välissä.

Ei ole aihetta syyttää suvi-
Suomen kylmyyttä, mutta
Ränkki tuli takaisin heikko-
kuntoisena. Hengistystä ah-
disti eikä ruoka maistanut.

Jo 18 vuotta oli Ränkki

Vuokralle tarjotaan

Huoneisto vuokrattavana.
Viisi pientä huonetta, 3:s
kerros, hella, jääkaappi ja
kuuma vesi, \$375.00 kuu-
kaudessa. Oma parkkipaikka,
Mechanic kadun alkupää-
ssä Fitchburgissa. Ei koti-
eläimiä. Suositukset.
Soita iltaisin 874-2780

Kaikenlaisia vakuutuksia . . . Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

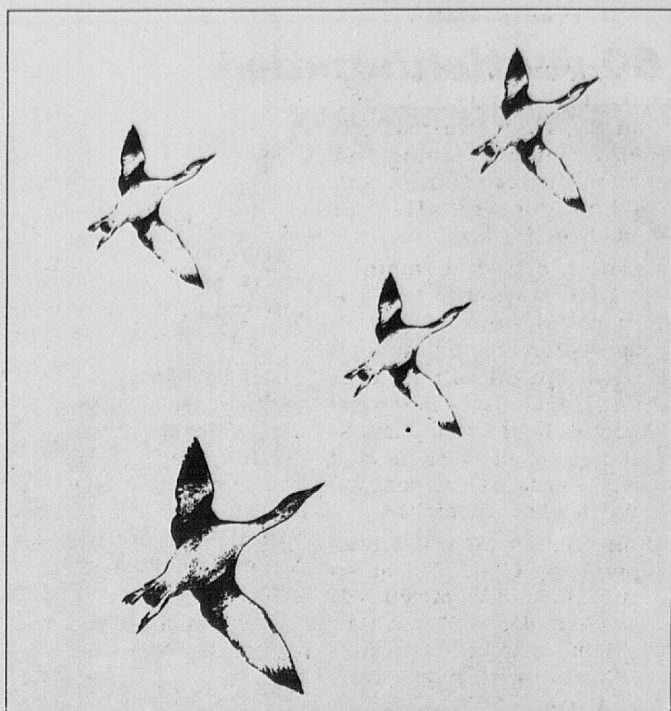
HUHTALA OIL CO.

198 PATRIOTS ROAD, EAST TEMPLETON

- Our own service department to our customers
- New customers always welcome
- Our third generation

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Matka läsysyteen ei ole aina - vai onko milloinkaan - kullan kallis . . .

vuokrannut asunnon 1000
Southern Artery, Quincy (MA)
osoitteesta, mutta sieltä tuli-
kin sairaalareissu. Mies pala-
si kotiin, mutta kunto ei
palautunut.

Seuraava Ränkin osoite oli
John Adams Nursing Home,
missä Frank Salen kuoli mar-
raskuun 16. päivänä.

Hautajaiset pidettiin mar-
raskuun 20. päivänä. Saatta-
jia oli papin lisäksi tasan kol-
me, joista yksi oli Ränkin vi-
meisen tahdon valvoja.

Saattajia olisi voinut olla
kolme lisää, Esko, Jaakko ja
tämän kirjoittaja, mutta nä-
mä saivat tyytyä pieneen il-
moitukseen paikallislehdessä,
joka julisti:

"Frank A. Salen's funeral.
Donations may be made jne."

Kylmää ja ankeatakin voi
olla lähtö täällä suuressa
maasa. Koruttomaksi menee

maallisen tomun viimeinen
matka.

Olisiko ollut parempi koti-
Suomessa?

Mahdollisesti ei, mutta olisi-
han siellä ollut sentään koti-
maan mullat . . .

Frank Salen. Hän oli järjes-
tänyt hautajaisensa itse etu-
käteen. Maksanut kaikki ja
hankkinut hautakivenkin.

"Tarvitsetko pappia", oli ky-
sytty.

Pleni miettimistauko Ränkil-
lä oli ollut.

"Pappi saa tulla", hän päät-
teli.

Vieläkö jotain vois Frank
A. Salenista muistaa?

Kyllä tämän. Kerran hän
sanoi minulle:

"Näin minä sen Paavo Nur-
men juoksevan silloin tam-
mikuussa 1929 Boston Gar-
denissa. Matka oli muistaak-
seni 2 mailia."

Haluan ostaa
farmin tai maata
Ashburnhamin,
Westminsterin tai
Hubbardstonin alueella
Tuomo Peltokangas
508-827-4419
iltoisin

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
jouluk. 21. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

D. Wells Duo
soittaa

Katki tervetulle!
Finnish American Club of Saima

NORTH-END
SUBARU-MAZDA
Rte. 13, Lunenburg
(508) 582-4911 • 1-800-548-6699
ISUZU-SUZUKI
525 John Fitch Hwy., Fitchburg
(508) 345-1011 • 1-800-345-SAVE

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

CHOICE
INSURANCE AGENCY, INC.

Täydellinen vakuutuspalvelu

KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Tel. 508-343-4853
Elno E. Niinimäki

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILJOITA

60-vuotishääpäivä

Beatrice ja Jorma Kaukonen

MILL VALLEY, CA - Beatrice ja Jorma Kaukonen viettävät 60-vuotishääpäiväänsä joulukuun 26. päivänä. Beatrice Levine ja Jorma Kaukonen tutustuivat heinäkuun 14, 1936, Bastilji-päivänä, Washington, D.C.:ssä ja avioituivat neljä ja puoli vuotta myöhemmin, 26. joulukuuta 1936. "Ollisimme valmiit tekemään sen uudelleen", Jorma Kaukonen kommentoi.

Taina Elgin elokuvaosa leikattiin pois

Taina Elg oli keuhkollaan mukana Barbara Streisandin uusimman elokuvan *The Mirror Has Two Faces* filmauksissa New York Cityssä, mutta elokuvateattereissa parhailaan olevassa filmissä häntä ei näy ollenkaan.

"Osani leikattiin elokuvasta pois!" Elg toteaa *Ilta-Sanomissa* julkaistussa kirjoituksessa. Elg sanoo olevansa petynyt, että näin kävi.

Kirjoituksen mukaan Taina Elg piti työskentelyä Barbara Streisandin kanssa "jännittävänä kokemuksena" kuvaten Streisandia lahjakkaaksi ja osaavaksi ohjaajaksi, joka "ymmärtää näyttelijöitä".

DESTRUCTIVE FORCES

from page 8

apparently debating whether to say more or drop the subject. He was getting angry, for he found Klitsi totally disgusting. About to leave, he gripped the door handle, when Klitsi, who was apparently in a foul mood, reminded him:

"Are you going to pay or not?"

Valkola turned around, scratching his head.

"Listen, you have to wait until fall...you can easily do that. Don't be despicable. We've known each other a long time and besides..."

"What do you mean, I have to...Ha! You keep fine company, but you can't pay your debts... Damn it!"

Mikko Siikalahti began to speak up from his corner:

"I've been meaning to come and talk to you about paying the interest due me. I need money too. Try to pay it by next week, Juho."

The tone of his voice was completely friendly.

"Are you starting that too?" said Valkola.

Siikalahti rose angrily, and went into the store without responding to Valkola's remark.

"Won't you wait at all?" asked Valkola when he was gone.

"I won't...well, if you drive a load of flour from Vaasa with a team of horses, I'll let it go...since we're old acquaintances and have drunk together many times."

"For nothing?"

There was a look of wonder on Valkola's face, even though the suggestion had not come as a complete surprise.

"Well, because I know you, and because I have to give so much flour on credit. Lord knows if I'll get paid for it. I haven't got enough to supply the whole world. And those devils stole that rye. When people like you can't pay, well, am I supposed to do everything out of charity?"

Klitsi kept tramping the floor, looking martyred.

Valkola kept thinking. He was more afraid of Mikko Si-

kalahti than of this man. He was disgusted by Klitsi's demand, but also knew that he had to give in somehow if he were to spare his backers trouble.

"When do I have to go for the flour?" he asked gloomily.

Klitsi said he would be sure to tell him, and then added:

"So you're tied up with Mikko Siikalahti too? For how much?"

Valkola was already in a troubled sweat. Without responding to Klitsi's last question, he said:

"Well, I have to come and get that load of flour...but listen...it's asking too much."

"Well then, pay up, if it's too much. I can always hire drivers with the money."

"Well then, okay, I'll go. But don't say a word to anyone about this."

"Why should I? And if you need flour, we can make a deal on it...so goodbye, goodbye."

When Valkola went through the store, he saw Mikko Siikalahti lying stretched out on a table there. He meant to go out without saying a word, but as he grasped the door latch, Siikalahti said, turning his head slightly:

"Remember Juho, bring the money next week."

"Well I can't turn myself into money, and you don't need it so badly. It's shameful for you to pressure people...I know for sure that you don't need the money."

"Well now," Mikko said with a short, friendly laugh, "that's my business. Just try to have it by next week — Damn it, Kustaa, you charge too much. Sell me these nails for twenty cents. That's all I have with me." He actually turned his money pocket inside out and emptied its contents on the counter.

Valkola left, for he realized that the man would not talk to him further. He explained to his companions that Klitsi had promised to wait until autumn, but not on what terms. But he was doubly oppressed by Mikko Siikalahti's insistence that he would collect on his loan, for Hautala was a guarantor on that too. It was for two hundred markkas, and the need for ready money tormented him.

If one after another began to press him, then God knows, the

house might have to be sold even before the mortgage came through.

The men walked silently, deep in thought. Finally Hautala said:

"It's disgusting to be mixed up with filth like that."

"Where can I get the money?" thought Valkola. He assumed that Hautala did not know that Siikalahti had the letter of credit, for he had recently obtained it from another man.

"It is," said Valee, almost as gloomily, in reply to Hautala's comment.

"Don't you have enough on hand to pay it off?" asked Hautala.

"I would have just enough, but right now it's hard to get your hands on money so it's not a good idea..."

It was left at that for the time being. But as he parted from the others at his gate, he said:

"I'll try to redeem that letter of credit from Klitsi. He might sell it to the innkeeper, since you're backing it." He smiled at Hautala, who was pleased by his words.

"Well if you can manage, do it," he said, "so that I won't need to have any dealings with that devil."

Valkola broke out into a cold sweat again. When he parted from the others and was walking home alone, his mind was as heavy and dark as an autumn night. At one time, it had been imbued with the desire for life and with manly energy. It hurt him deeply, humiliated him that he now had to depend on props, which, if they failed, would bring him crashing down. If one of his creditors began to demand payment by foreclosure, the others would be hard on his heels. And Mikko Siikalahti would begin to demand it — that he was sure of.

"Where can I get the money?"

The weather was cold and damp. The fields were green with half-grown crops. Ugly clouds moved across the sky. A dark veil of mourning was drawn across the smiling face of a July night in Finland. People moving along the road spoke in low tones. Somewhere in a field a belated corncrake croaked, sounding as if it were weeping for the song season which had not come at all this summer.

To be continued

Translation © Richard Impola.

1997

Helsinki
5-days
airfare included
\$499*

During January and February. Depart New York on Thursday and return on Monday. Price includes roundtrip airfare on Finnair, transfers between airport and Helsinki, 3-nights accommodations in a first-class hotel, buffet breakfast daily.

Here is the perfect chance to go to Finland to visit friends and family. For information and reservations, please call today.

Norvista

TRAVEL

SERVICE

425 Madison Avenue • New York, NY 10017

(212) 832-8989 • (800) 677-6454

* Price per person double occupancy from New York. Does not include \$22.95 in taxes, government and facility usage fees. Last departure date: 2/27/97.

**New Yorkin Suomalainen
Evangelisluterilainen
SEURAKUNTA**

at Park Avenue Methodist Church
106 E. 86th St., NYC 10028

Tammikuun 5 pv. 1997 on vuoden ensimmäinen jumalanpalvelus ja Herran Pyhä Ehtoollinen kello 3.30 iltapäivällä.
Edesmenneen Martta Holmin ruumiin siunaus ja muistokahvit.

Tammikuun 19 pv. 1997 jumalanpalvelus kello 3.30 iltapäivällä.
Kahvi ja seurustelu 3. kerros.
Tervetuloa!

Seurakuntamme nuorista Lucas Niskanen on NY City High School All Star of 1996.
Onnittelemme Lucasta ja hänen vanhempiaan.

**THE FINLANDIA
FOUNDATION**

Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd
Friday of the month from
October through May.

**CENTRAL
PRESBYTERIAN
CHURCH**

593 Park Ave & 64th St., NYC

Mailing address for
information

P.O. Box 2590
Grand Central Station,
New York, NY 10163